

■ Taraqqiyotning yangi manzili

INVESTITSIYA LOYIHASI YANGI BOSQICHDA

Mamlakatimiz iqtisodiy qudratini oshirish yuzasidan belgilangan ustuvor vazifalar ijrosi doirasida Navoiy kon-metallurgiya kombinatida keng ko'lamli investitsiya loyihalari bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Jumladan, “Muruntov” konini oʻzlashtirish V navbatining II bosqichi loyihasi kombinatning ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, kon ishlari hajmini kengaytirish va iqtisodiy samaradorlikni yuksaltirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Yirik investitsiya loyihasining umumiy qiymati 1 milliard 876 million 128 ming AQSh dollarini tashkil etadi. Mablag'lar asosan zamonaviy kon texnikasi va texnologik uskunalarni xarid qilish, shuningdek, qurilish-mon-taj ishlarini amalga oshirishga yo'naltirilmoqda.

Mazkur loyiha mamlakatimiz konchilik sohasida amalga oshirilayotgan eng yirik va strategik ahamiyatga ega loyihalardan biri hisoblanadi. Uning amalga oshirilishi konda ishlab chiqarish quvvatlarini yangi bosqichga olib chiqish, qazib olish hajmlarini oshirish, zamonaviy kon texnikasi va ilg'or texnologiyalarni keng joriy etish imkonini beradi. Ayniqsa, tog' jinslarini

tashishning davriy-uzluksiz texnologiyalari, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va yuqori unumdorlikka ega zamonaviy texnikalardan foydalanish kon ishlarining samaradorligi, xavfsizligi va barqarorligini ta'minlashda muhim omil bo'ladi.

Eng muhimi, loyiha “Muruntov” konining ulkan zaxiralarini to'liqroq ishga solish, mavjud ishlab chiqarish infratuzilmasini modernizatsiya qilish va uning kelgusi o'n yilliklarda barqaror faoliyat yuritishi uchun mustahkam zamin yaratadi. Bu esa konning nafaqat mamlakatimiz, balki jahon oltin sanoatidagi yetakchi o'rinlarini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu ma'noda, mazkur loyiha oddiy ishlab

chiqarish quvvatlarini kengaytirish emas, balki mamlakat iqtisodiy barqarorligiga uzoq muddatli ta'sir ko'rsatadigan muhim strategik qadamdir.

Loyiha doirasida qazib olinadigan kon massasining umumiy hajmi 2 milliard 273,9 million kubometrni, qazib olinadigan oltin zaxiralari hajmi esa 1 554 tonnadan ortiqni tashkil etishi baholangan. Qazib olish va yuklash ishlari bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

KON ISHLARI KO'LAMI KENGAYMOQDA

Konda ishlab chiqarish ko'lami yildan-yilga ortib bormoqda. “Muruntov” koni boshlig'i Nuriddin Kamolovning ta'kidlashicha, 2024-yilda konda qa-

NKMK — yuksak sifat, samaradorlik va ijtimoiy himoya kafolati!

riyb 98 million kubometr tog' jinsi qazib olingan bo'lsa, 2025-yilda bu ko'rsatkich 117,8 million kubometrni tashkil etgan. 2017–2026-yillarga mo'ljallangan V navbatning I bosqichi 2025-yilda muvaffaqiyatli yakunlandi. Bu esa karyerni yanada chuqurlashtirish, kon ishlari hajmini oshirish va ishlab chiqarish samaradorligini yuksaltirish uchun muhim zamin yaratdi.

Ayni paytda konda tog' jinslarini tashishning zamonaviy va samarali usullari keng joriy etilmoqda. Shulardan biri xalqaro amaliyotda In-Pit Crushing and Conveying (IPCC) deb ataladigan, tog' jinslarini karyerning o'zida maydalab, konveyerlar orqali tashishga asoslangan davriy-uzluksiz texnologiyadir. Ushbu texnologiyaning muhim afzalligi avtoag'dargichlar harakatini qisqartirish orqali yoqilg'i sarfi, chiqindilar va transport harakati bilan bog'liq boshqa ta'sirlarni kamaytirish imkonini berishi hisoblanadi. 2026-yil yanvar oyida “Muruntov” konining sharqiy bortida ana shu texnologiya asosidagi yangi majmua ishga tushirildi. U ikkita maydalash-yuklash punkti va konveyerlar tizimidan iborat bo'lib, sutkasiga 30 ming kubometrgacha tog' jinsini tashish imkoniyatiga ega.

YANGI KONVEYER LINIYALARI BARPO ETILMOQDA

“Muruntov” konida davriy-uzluksiz texnologiyani yanada kengaytirish rejalashtirilgan. Kelgusida yana beshta shunday majmua barpo etiladi. Ularning uchitasi qoplama tog' jinslarini, ikkitasi esa ma'dan tashishga mo'ljallanadi. Ayni paytda KL-5 va KL-6 konveyer liniyalarining qurilishi davom etmoqda. Hozirga qadar qurilish ishlarining taxminan 15-20 foizi bajarilgan.

Rejaga ko'ra, barcha yangi konveyer liniyalari 2030-yilgacha bosqichma-bosqich ishga tushiriladi.

Shuningdek, kon transportlarini o'z vaqtida ta'mirlash maqsadida Energiya hamda Kon transportlarini

Davomi 2-betda ➡

■ Xushxabar

ILMIY HAMKORLIK E'TIROFI

Germaniyaning nufuzli Frayberg konchilik akademiyasi “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” AJ Boshqaruvi raisi – Bosh direktori Quvondiq Sanaqulovni “Oltin faxriy nishoni” (Goldene Ehrennadel) bilan mukofotladi.

Mazkur yuksak mukofot taniqli olim, texnika fanlari doktori, professor Q.Sanaqulovga konchilik ishi va metallurgiya sohasidagi ilmiy hamkorlikni rivojlantirish, qo'shma tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash hamda xalqaro aloqalarni kengaytirishga qo'shgan ulkan hisssasi uchun berildi. Akademiyaning maxsus nishonini professor Karsten Drebenshtedt tanalari ravishda topshirdi.

Ma'lumot o'rinda aytish joizki,

1765-yilda tashkil etilgan Frayberg konchilik akademiyasi (TU Bergakademie Freiberg) konchilik, metallurgiya va tabiiy resurslar fanlariga ixtisoslashgan bo'lib, bu borada dunyodagi eng nufuzli oliy ta'lim hamda tadqiqot muassasalaridan biri hisoblanadi. NKMK rahbarining ushbu mukofotga loyiq ko'rilishi kombinatimiz va mamlakatimiz ilmiy salohiyatining xalqaro maydondagi yana bir yuksak e'tirofidir.

■ Xabarlar

“NKMK” AJ JAMOASI – MUSOBAQA G'OLIBI

Yaqinda Navoiy shahridagi harbiy qismda turli vazirlik hamda idoralarning idoraviy harbiylashtirilgan qo'riqlash bo'linmalari xodimlari o'rtasida Respublika miqyosidagi an'anaviy musobaqa tashkil etildi.

Musobaqada O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi, Ichki ishlar vazirligi Qo'riqlash departamenti, “Navoiyuran” DK, “Olmaliq kon-metallurgiya kombinati”, “O'zbekiston havo yo'llari”, “Issiqlik elektr stansiyalari”, “O'zkimyosanoat”, “O'zbekiston temir yo'llari” AJlari bilan birgalikda “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” aksiyadorlik jamiyati jamoasi ham munosib ishtirok etdi.

Shiddatli kechgan bahslarda “NKMK” AJ jamoasi eng yaxshi natija-

ni ko'rsatib, umumiy hisobda 1-o'rinni qo'lga kiritdi. Musobaqa qatnashchilari shaxsiy natijalari bo'yicha “NKMK” AJ jamoasi vakili – Navoiy mashinasozlik zavodi Iidoraviy harbiylashtirilgan qo'riqlash otryadi nazoratchisi Quvonchbek Mamarajabov 1-o'rinni qo'lga kiritib, musobaqa hakamlarining alohida e'tirofiga sazovor bo'ldi. Ushbu yutuqlarga erishishda jamoa bosh murabbiyi Maksim Bochkaryov hamda kombinat bo'linmalari otryadlari mas'ullarining hisssasi beqiyosdir.

UNIVERSITET BITIRUVCHILARI ISHGA JOYLASHTIRILMOQDA

So'nggi yillarda “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” AJ hamda Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti o'rtasida ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasi, muhandis kadrlarni tayyorlash, bitiruvchilarni ishga joylashtirish bo'yicha mustahkam hamkorlik aloqalari yo'lga qo'yilgan.

Kombinat tomonidan amalga oshirilayotgan investitsion loyihalar doirasida yaratilayotgan yangi ish o'rinlarini yosh kadrlar bilan ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Bu maqsadda mazkur universitetning 2025-2026-o'quv yili bitiruvchilari “NKMK” AJ maxsus komissiyasi tomonidan suhbatdan o'tkazilib, korxona bo'linmalariga ishga joylashtirish uchun yuborilmoqda. Bugungi kunga qadar suhbatdan muvaffaqiyatli o'tgan 333 nafar bitiruvchidan 258 nafari ishga joylashgan bo'lsa, qolgan 75 nafari ham ishga joylashtirish jarayonida.

– Navoiy kon-metallurgiya kombinatida oliy ta'lim muassasalari, shu jumladan, Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti bitiruvchilarini ishga joylashtirishga alohida

e'tibor qaratilmoqda. Buning uchun birinchi galda bitiruvchining nazariy bilimi, qiziqishi, amaliy ko'nikmalari hamda ishlab chiqarish jarayonida mustaqil mehnat qilishga tayyorgarligi inobatga olinadi. Bu esa yoshlarning o'z mutaxassisligi bo'yicha mehnat faoliyatini boshlashi, o'z salohiyatini namoyon etishi uchun keng yo'l ochadi, – deydi “NKMK” AJ Kadrlar boshqarmasi xodimlarni o'qitish va rivojlantirish bo'limi boshlig'i A.Rizayev.

Yaqinda universitet bitiruvchilarining bir guruhi navbatdagi suhbatdan o'tkazilib, ularning nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari o'rganildi. Suhbat natijalariga ko'ra, ular ishga joylashish uchun kombinat bo'linmalariga yuboriladi.

“NKMK” AJ Matbuot xizmati.

■ Muhokama uchun dolzarb mavzu

“MENI JARDAN QUTQAR, ONAJON...”

yoki farzandlarni jar yoqasiga etaklayotgan befarqlik haqida

Mohigul ESONOVA,
“Navoiyuran” davlat korxonasi
Idoraviy harbiylashtirilgan
qo'riqlash otryadi katta inspektori.

Tun yarmidan oshgan.
Onaning ko'ziga uyqu ilinmaydi. Telefon jim. Har bir qo'ng'iroqdan cho'chiydi, har bir eshik taqillashida yuragi hapqiradi. “Ilohim bolam tinch yurgan bo'lsin”, degan o'y uni bir necha oydan beri tark etgani yo'q...

Maktabda birinchi qo'ng'iroqni chalganida onasining quvonchdan yig'lagani kechagidek esida. Ilk bor maktab ostona-siga qadam qo'ygani qo'lidan mahkam ushlagan ham shu ona edi. “O'g'lim katta odam bo'ladi”, deb orzu qilgan ham shu ona. Ammo hayot ba'zan insonni u kutmagan sinovlar bilan yuzlashtiradi. Bugun o'sha ozularning o'rinda birgina faryod qolgan.

— Onajon... meni jordan qutqar...
Bu bir otilanib emas, butun jamiyatning og'rig'i.

Bugun mamlakatimizda giyohvandlikka qarshi kurash haqida ko'p gapirilmoqda.

Bu bejiz emas. Chunki XXI asrning eng xavfli tahdidlaridan biri sifatida e'tirof etilayotgan ushbu illat alohida insonlarning, butun millatning kelajagiga rahna soladi. Prezidentimiz tashabbusi bilan yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, jinoyatchilik va huquqbuzarliklarning oldini olish, giyohvandlikka qarshi murosasiz kurashish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Maktablar, oliy ta'lim muassasalari, mahallalarda profilaktika tadbirlari o'tkazilmoqda. Huquqni muhofaza qiluvchi organlar tomonidan narkotik moddalarning noqonuniy aylanmasiga qarshi keng ko'lamli tezkor tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu — davlatning vazifasi. Ammo farzandning taqdiri faqat davlatning zimmasida emas. Uning taqdiri har kuni ertalab uydan chiqishidan oldin ota-onasining aytgan duosida ham, kechqurun uyga qaytgach, “Bolam, bugun kuning qanday o'tdi?” degan savolida ham mujassam.

Inson hayotida shunday jarliklar bo'ladi, ularga bir qadam tashlashning o'zi taqdiri butunlay o'zgartiradi. Giyohvandlik ana shunday ma'naviy va ijtimoiy jarliklardan biridir. U insonning nafaqat sog'lig'ini, balki orzu-maqсадlari, oilasi, ta'limi va kelajagini ham izdan chiqaradi. Bugungi kunda giyohvand moddalarning turlari ko'payib, ularni tarqatish usullari ham o'zgarib bormoqda. Ayniqsa, internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlarni turli aldovlar bilan giyohvandlikka jalb qilishga urinishlar tashvishli holatga aylanmoqda. Eng achinarlisi, bunday xavf ostida ba'zan maktab o'quvchilari ham qolmoqda.

“Meni jordan qutqar, onajon” degan nido xato yo'lga kirib qolgan, ammo hali

ham mehr va najotga umid qilayotgan farzandning qalb sadosidir. Biroq har qanday jordan qutqarish uning yoqasiga kelgandan keyin emas, balki unga yaqinlashmasidan avval boshlanishi lozim. Bu esa, eng avvalo, oiladagi tarbiya, mehr, ishonchli muloqot va farzandning ichki olamini anglashdan boshlanadi.

Ba'zan eng alomli faryod sukutda yangraydi. Uni hamma ham eshitavermaydi. “Meni jordan qutqar, onajon...” degan nido ham aslida yuzlab yoshlarning qalbidagi yangrayotgan faryoddur. Giyohvandlik maktab, kollej va texnikum o'quvchilari, talabalar orasiga turli yo'llar bilan kirib bormoqda. “Bir marta sinab ko'”, “hech narsa qilmaydi”, “zamonaviy narsa” degan aldovlarga ishonib qilingan qadam ba'zan butun umrlik fojiga aylanadi.

Hech bir farzand giyohvand bo'lib tugilmaydi. Uni bu jar yoqasiga e'tiborning yetishmasligi, nosog'lom muhit, yomon davra, qiziquvchanlik yoki dardini ayta olmaslik kabi omillar yetaklaydi. Afsuski, ba'zan farzandning qalbidagi og'riqni eng yaqin insoni ham vaqtida sezmay qoladi.

Ona... Bu so'zning o'zi mehr, himoya va umid degani. Farzand birinchi qadamini ham, birinchi so'zini ham, hayot haqidagi dastlabki tushunchalarini ham ona bag'rida o'rganadi. Agar ona farzandning ko'zlaridagi g'amni, kayfiyatidagi o'zgarishni, yangi do'stlarini yoki odatlaridagi keskin o'zgarishlarni o'z vaqtida payqasa, balki bir hayotni jar yoqasidan qaytarish mumkin bo'lar. Ammo tarbiya faqat ona zimmasida emas. Ota, ustoz, mahalla, butun jamiyat birgalikda harakat qilma-guncha, bu illatga qarshi kurash samarali bo'lmaydi. Yoshlarni sportga, kitobga, ilimga va kasb-hunarga qiziqitirish, ular bilan

■ 21-oktabr – O‘zbek tili bayrami kuni

ONA TILINI ASRASH – MILLATNI ULUG‘LASHDIR!

O‘zbek tiliga davlat tili maqomi berilganiga bu yil 37 yil to‘layapti. 1989-yil 21-oktabrda “Davlat tili haqida”gi, 2020-yil 10-aprelda “O‘zbek tili bayrami kunini belgilash to‘g‘risida”gi Qonunlar qabul qilinishi, albatta, xalqimiz uchun tarixiy voqealikdir. O‘ylaymizki, jahon tillari orasida eng jozibadorlaridan biri, shubhasiz, ko‘p asrlik tarixga ega o‘zbek tiildir.

Bu borada olib borilayotgan til sohasidagi davlat siyosati o‘zbek tilini rivojlantirish, nufuzini yanada oshirishga xizmat qilmoqda. O‘tgan yili O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Davlat tilini yanada rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori qabul qilangani yangi qadamlardan biri bo‘ldi.

Har yili yurtimizda 21-oktabr – O‘zbek tili bayrami keng nishonlanadi. Bu yil ham Navoiy kon-metallurgiya kombinati Ma‘naviyat va ma‘rifat markazi rejasiga muvofiq, ma‘naviy-ma‘rifiy, targ‘ibot tadbirlari boshlab yuborildi. Zero, ona tilimiz – xalqimizning milliy o‘zligimiz hamda ma‘naviy boyligimiz timsolidir.

Navoiy kon-metallurgiya kombinati ko‘pmillatli, baynalminal jamoa. Qirqdan ortiq millat va elat vakillaridan tarkib topgan. Ana shunday ulkan jamoada o‘zbek tilida mulohot qilinishi, ish yuritilishi tilimizga bo‘lgan yuksak hurmat belgisidir. Bizning

– qariyb olti ming nafar kishilik Janubiy kon boshqarmasida ham bu an‘ana qaror topgan.

Sohada mehnat qilayotganlar asosan ishlab chiqarish xodimlaridir. Bizning jamoamiz o‘z ona tilini sevadi, doimo ardoqlaydi. Hamkasblarimiz orasida ona tilimizni keng targ‘ib etish, o‘zlarining ijod namunalarida, chiqishlarida baralla ulug‘lab, kuylab kelayotgan ijodkorlar, ma‘naviyat targ‘ibotchilari ko‘pchilikni tashkil etadi. Katta hayot tajribasiga ega targ‘ibotchilarimiz Abduhamid Qurbonov, Abdumalik Hamroyev, Shavkat Kengboyev, yosh ijodkorlar Akbar Burhonov, Guljahon Anorboyeva, Otajon Asadov, Asror Aliqulov, Ruslan Tog‘aymurodov, Umid Saidov, Himmat Pardayev shular jumlasidandir.

Har yili Janubiy kon boshqarmasi Axborot va ma‘naviyat-ma‘rifat guruhi tomonidan Til bayramini aniq rejalar asosida keng nishonlash an‘anaga aylangan. Konchi-metallurglar, muhandis-texnologlar mehnat qilayotgan Qo‘shrabot tumani hududida

joylashgan “Zarmitan” sanoat maydoni, G‘allaorol tumani Marjonbuloq shaharchasi hududida joylashgan bo‘linmalarda bayram tadbirlarini allaqachon boshlab yuborganmiz.

Yaqinda ishchi-xodimlar o‘rtasida ana shunday tadbirlardan biri – “Men xatosiz yozaman” tanlovi tashkil etildi. Ushbu diktant yozish loyihamizda barcha hamkasblarimiz o‘zlarining chiroyli husnixatlari, so‘z boyligi, bilim va mahoratlari bilan faol ishtirok etishdi. Ularning yozganlarini o‘qib, jamoamizda ham maktab partalarida a‘lo baholarga o‘qigan, oradan ancha vaqt o‘tsada, lekin hamon ravon yozadigan qobiliyatlar borligidan xursand bo‘ldik. Bu yoshlikda olgan bilim – toshga o‘yilgan naqshdir, degan naqlning isbotidir. Nasib bo‘lsa, bu loyihamizda munosib topilganlar O‘zbek tili bayrami arasida munosib rag‘batlantiriladi.

Bu bayramni oktabr oyida nishonlashimiz barobarida birinchi galda, yoshlarimiz, farzandlarimiz orasida ona tilimizga bo‘lgan hurmat-e‘tiborni doimiy tarzda kuchaytirishimiz lozim.

Dildora ATABAYEVA,
Janubiy kon boshqarmasi
Axborot va ma‘naviyat-ma‘rifat
guruhi rahbari.

TARG‘IBOT VA TANLOV

O‘zbek tili bayrami munosabati bilan Navoiy kon-metallurgiya kombinati bo‘linmalarida ma‘naviy-ma‘rifiy tadbirlar, tanlovlar tashkil etilmoqda.

Ayni paytda bo‘linmalarda “Eng yaxshi kitobxon” tanlovining saralash bosqichlari ham bo‘lib o‘tmoqda.

Markaziy va Shimoliy kon boshqarmalarida Til bayrami munosabati bilan ishchi-xodimlar ishtirokida “Qadring baland bo‘lsin, ona tilim!” shiori ostida adabiy-badiiy kecha-

lar hamda kitob targ‘iboti tadbirlari o‘tkazildi.

Tadbirlarda so‘zga chiqqan ma‘naviyat targ‘ibotchilari o‘zbek tilining jamiyat taraqqiyoti uchun muhimligi, tilni asrash va rivojlantirishda har bir fuqaroning mas‘uliyati hamda kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish haqida fikr-mulohazalarini bildirishdi.

Kitobxonlik tanlovida o‘zbek va jahon adabiyotining sara asarlari mutolaa qilinmoqda. Xususan, Murod Muhammad Do‘stning “Lolazor”, Tog‘ay Murodning “Otamdan qolgan dalalar”, Jorj Oruyellining “1984”, Abdulla Qodiriyning “Mehrobdan chayon”, Ernest Xemengueyning “Chol va dengiz”, Xayridin Sultonovning “Yaldo kechasi”, Ulug‘bek Hamdamovning “Ota” asarlari ishtirokchilarga o‘qishga tavsiya etilgan.

– O‘qish jarayonida har qanday kitobxon qahramonlar bilan birga bo‘lib, ularning ruhiy

holatini chuqur anglab yetarkan. Ernest Xemengueyning “Chol va dengiz” asarini o‘qib, o‘zimda shuni his etdim, – deydi 3-gidrometallurgiya zavodi ishchisi Gulnoza Ergasheva.

Azamat ZARIPOV.

"PAHLAVON VA GO‘ZAL, SO‘LIM TIL"

... Til o‘zining pahlavonligini ko‘rsatishi kerak. Shu tilning imkoniyati tarjimaga yetadimi-yo‘qmi? Meni tarjima jarayonida Italiya poytaxti Rimga taklif qilishdi, bordim. Katta hurmat bilan qabul qilishdi. Suhbat jarayonida ular mendan: “O‘zbek tilining quvvati, boyligi bu asarni tarjima qilishga yetarmikin?!” deya so‘rab qolishdi. Men ularga tilimizning imkoniyatlari naqadar kengligini tushuntirib berdim va tabiiyki, bu tilning imkoniyatlarini bilmaysizlar, deb, Navoiyning «Xamsa»sini misol qilib keltirdim.

Har bir tilning boyligi undagi so‘zlarning sinonimlari bilan bog‘liq. Men italiyaliklarga shunday savol berdim: – Ayting-larchi, sizlarda shamolning necha xil nomi bor? Ular ikki-uch so‘zni aytishdi. Shunda men ularga shamol, bo‘ron, dovil, yel, nasim, shabboda, sabo... deb sanab berdim. Va, niho-yat, bobomiz Alisher Navoiyning “Muhokamatul lug‘otayn” asariga tayanib so‘radim: “Sizlar necha xil yig‘laysizlar? Biz, dedim, misol uchun 19 xil yig‘laymiz. Yig‘lamoq, bo‘kirmoq, siqtamoq, bo‘zlamoq, ingramoq, o‘kramoq, faryod chekmoq... Bu so‘zlarning har biri har xil holatni berishini tushuntirib berdim. Shunda ular tilimizning quvvati, ifoda qudrati, imkoniyatiga tan berishdi.

Bizning tilimiz ana shunday pahlavon va go‘zal, so‘lim til, – dedim.

Abdulla ORIPOV,
O‘zbekiston xalq shoiri.

M.PARDAYEV.

■ G‘urur

HAZRAT NAVOIY JAHON DAHOLARI SARVARI

Jahon tilshunos olimlari dunyo miqyosida e‘tirof etilgan eng ulug‘ ijodkorlarning so‘z boyliklari bo‘yicha tadqiqot o‘tkazib, dunyo adabiyoti daholaridan o‘z badiiy va ilmiy asarlarida qancha so‘z ishlatganliklarini aniqlaganlar .

Jumladan, Alisher Navoiy 26 ming 35 ta, Aleksandr Pushkin 21 ming 193 ta, Ulyam Shekspir 20 mingdan ortiq, Migel de Servantes 18 mingdan ortiq, Abdurahmon Jomiy 17 ming 600 ta, Abdulla To‘qay 14 mingdan ortiq so‘z-lardan foydalangan. Ushbu ro‘yxatdan ko‘rinib turibdiki, daho shoirimiz so‘z boyligi bobida jahon ulug‘lariga sarvarlik qiladilar.

O‘zbek tilining ichki imkoniyatlari shu qadar keng va teranki, unda har qanday holat va voqeikni ifodalash mumkin. O‘zbek millatining jonkuyari va fidoyilaridan biri bo‘lmish Abdurauf Fitrat “Ishtirokiyun” gazetasing 1919-yil 12-iyun so-

nida bosilgan “Tilimiz” maqolasida o‘zbek tilining boyligi, so‘z yasashining kengligi, mukammalligi to‘g‘risida fikr yuritib, birgina “bil” fe‘lidan 99 ta so‘z yasab, tilimizning arab, fors, rus, nemis, fransuz tillaridan” mukammalroq va nozikroq ekanini ko‘rsatadi.

Buyuk va sevimli adibimiz Abdulla Qodiriygacha dunyoda beshta romanchilik maktabi mavjud edi. U o‘zining “O‘tkan kunlar” romani bilan oltinchi romanchilik maktabi – o‘zbek milliy romanchilik maktabiga asos soldi. Bu maktab qo‘shni va qardosh xalqlar, ayniqsa, turkiy tili xalqlar adabiyoti rivojiga barakali ta‘sir ko‘rsatdi.

■ Islohot

ALIFBOMIZ 28 TA HARF, 1 TA BELGIDAN TASHKIL TOPDI

Joriy yilning 10-sentabr kuni yurtimizda lotin yozuviga asoslangan o‘zbek alifbosini yanada takomillashtirish va uni xalqimiz uchun har tomonlama qulay, zamonaviy tizimga keltirish borasida uzoq kutilgan tarixiy qadam tashlandi.

Shu kuni Senatning o‘n to‘qqizinchi yalpi majlisida senatorlar tomonidan lotin yozuviga asoslangan o‘zbek alifbosiga o‘zgartirish va tuzatishlar kiritish to‘g‘risidagi qonun ma‘qulandi. Ushbu qonunning hayotga tatbiq etilishi mamlakatimiz ma‘naviy-ma‘rifiy hayotida, ayniqsa, ta‘lim, matbaa va raqamli texnologiyalar sohasida tub burilish yasashi kutilmoqda.

Yangi qonunga muvofiq, alifbomizdagi eng ko‘p bahs-munozaralarga sabab bo‘lgan va yozishda muayyan noqulayliklar tug‘dirgan harflar birikmalari hamda belgilar mutlaqo yangi, qulay ko‘rinishga keltirildi. Endilikda “bir tovush — bir harf” tamoyili asosida quyidagi o‘zgartirishlar joriy etilmoqda:

- * amaldagi O‘ harfi yangi alifboda Ō shak-

lini oladi;

- * G‘ harfi Ğ ko‘rinishiga o‘zgartiriladi;
- * Sh harflar birikmasi (digraf) yaxlit Š harfi bilan ifodalanadi;
- * Ch harflar birikmasi esa Ç harfiga almashtiriladi.

Shu tariqa, yangilangan milliy alifbomiz 28 ta harf va 1 ta tutuq belgisidan (apostrof) iborat bo‘ladi. Bu o‘zgarishlar yozuv jarayonini tezlashtirishga, kompyuter va mobil quрилmalar klaviaturalaridan foydalanishni sezilarli darajada osonlashtirishga xizmat qiladi.

Qonun muhokamasida fuqarolar va tad-birkorlarni qiyayotgan eng muhim savol — hujjatlarni almashtirish va davlat budjetiga tushadigan yuklama masalasiga alohida e‘tibor qaratildi. Senatorlar ta‘kidlaganidek, islohot

■ Taraqqiyotning yangi manzili

INVESTITSIYA LOYIHASI YANGI BOSQICHDA

❏ Oxiri. Boshlanishi 1-betda

ta‘mirlash sexlari rekonstruksiya qilinmoqda. Konning texnika parki ham yangilanmoqda. Xususan, 3 ta burg‘ilash uskunasi va 5 ta avtoag‘dargich xarid qilinib, ishga tushirildi. Loyi-haning asosiy maqsadlaridan biri konchilik ish-larida zamonaviy texnika va texnologiyalardan keng foydalanish orqali mehnat unumdorligi va ish samaradorligini oshirish. Shu maqsad-da kovshining hajmi 20 kubometr bo‘lgan 10

ta zamonaviy gidravlik ekskavator, 10 ta gidravlik burg‘ilash uskunasi hamda yuk ko‘tarish quvvati 220 tonnadan ortiq bo‘lgan 97 ta kon avtoag‘dargich xarid qilinishi rejalashtirilgan.

RAQAMLI BOSHQARUV – SAMARADORLIK OMILI

Texnika parkini yangilash va kengaytirish bilan bir qatorda kon-transport majmuasini boshqarish jarayonlari ham raqamlashtirilmoqda.

Joriy etilayotgan avtomatlashtirilgan bosh-qaruv tizimi yirik karyer texnikasining haraka-tini nazorat qilish, transport oqimlarini maqbul tashkil etish va ish jarayoni xavfsizligini ta‘min-lash imkonini beradi.

Yangi tizimning muhim jihati shundaki, karyerda harakatlanayotgan texnika haqida-gi ma‘lumotlar jamlanadi. Fleet Management System (FMS) texnologiyasi asosida dispet-cherlar va muhandis-texnik xodimlar texni-kaning joylashuvi, harakat yo‘nalishi, smena rejasining bajarilishi, yuklash va tushirish nuq-talaridagi navbatlar hamda avtoag‘dargichlar-niing yuklanishi kabi jarayonlarni real vaqt re-jimida kuzatib boradi. Bu qaror qabul qilishga sarflanadigan vaqtni qisqartirib, ish jarayonla-rini aniq va tezkor boshqarish imkonini yara-tadi.

Ayniqsa, karyer chuqurlashib, transport yo‘-nalishlari uzaygani sari bunday tizimning aha-miyati yanada ortadi. Qayerda texnika ko‘pay-gani, qaysi yo‘nalishda harakat sekinlashgani yoki qayerda navbat yuzaga kelgani yagona tizim orqali nazorat qilib boriladi. Kelgusida bu imkoniyatlarni yanada kengaytirish va konda qo‘llanilayotgan turli raqamli tizimlarni o‘zaro integratsiya qilish ko‘zda tutilmoqda. Natijada

■ Xabar

“YASHIL MAKON” UMUMMILLIY LOYIHASI – AMALDA!

Mamlakatimizda keng amalga oshirilayotgan “Yashil makon” umummilliy loyihasi doirasida res-publikamiz hududlarida obodonlashtirish ishlari olib borilmoqda.

Navoiy kon-metallurgiya kombinati ma‘muriyati va kasaba uyushmasi Kengashi tashabbusi bilan Karmana tumani hududidan o‘tuvchi M-37 avtomobil yo‘li bo‘yidagi yer maydonida “Yashil bog‘ loyiha-si” bo‘yicha kombinat volontyor yoshlari tomonidan obodonlashtirish ishlari olib borildi.

– Kombinatiniz yoshlari yurtimizning barcha hududlarini obod va ko‘rkam maskanlarga aylanti-

geolog, marksheyder, rejalashtiruvchi, dispet-cher va ekspluatatsiya xizmati vakillari bir xil, aniq va ishonchli ma‘lumot asosida ishlaydi. Boshqacha aytganda, raqamli boshqaruv na-faqat texnikaning harakatini nazorat qilish, balki butun kon-transport jarayonini yanada samarali, xavfsiz va aniq boshqarish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

QAZIB OLISH HAJMI OSHMOQDA

Ishlab chiqarish hajmlarini oshirish borasida ham yuqori natijalar qayd etilmoqda. Hozirda karyerda kuniga 550 ming kubometr kon mas-sasini qazib olish rejası to‘liq bajarilmoqda. Oylik ko‘rsatkichlar ham rejadan ortiq uddalanmoqda. 2025-yilda 2-gidrometallurgiya zavodi-ga yetkazib berilgan ma‘dan hajmi 47,2 million tonnani tashkil etib, 2024-yilga nisbatan 0,6 million tonnaga oshdi. Joriy yilda esa ma‘dan

qazib olish hajmini yanada oshirish rejalash-tirilgan. Kelgusida “Muruntov” konining ish-lab chiqarish quvvatlaridan yanada samarali foydalanish maqsadida 2028-yildan boshlab 2-gidrometallurgiya zavodiga ushbu kondan yiliga 70 million tonna ma‘dan yetkazib berish belgilangan.

YANGI ISH O‘RINLARI YARATILADI

Loyihaning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati ham yuqori. Uni amalga oshirish natijasida jami 2 633 ta yangi ish o‘rni yaratiladi. Ayni paytda ishlab chiqarish quvvatlaridan yanada samarali foydalanish maqsadida 2028-yildan boshlab 2-gidrometallurgiya zavodiga ushbu kondan yiliga 70 million tonna ma‘dan yetkazib berish belgilangan.

Dildora KARIMOVA.

■ Xabar

“YASHIL MAKON” UMUMMILLIY LOYIHASI – AMALDA!

rishdek xayriy ishlarda faol ishtirok etmoqdalar. Bu ularning yuksak vatanparvarliklaridan dalolat bera-di. Korxonamiz yig‘it-qizlarining atrof-muhit tozaligini ta‘minlash, bo‘sh maydonlarni ko‘kalamzorlashti-rish, yangi bog‘-rog‘lar bunyod etish borasidagi ish-lari, ayniqsa, diqqatga sazovordir. Zero, yurt obo-donligi yo‘lida fidoyilik ko‘rsatish har birimizning bur-chimizdir. Buni dildan his qilgan yoshlarimiz shunga munosib tarzda ish tutmoqdalar, – dedi “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” AJ Yoshlar yetakchilari Kengashi raisi Temur Qalandarov.

Shohruh TURDIYEV.

■ Inson qadri

DAVOLASH-PROFILAKTIKA OZIQ-OVQATI – xodim salomatligi va mehnat qobiliyatini saqlashga xizmat qiladi

Inson mehnati qadrlangan jamiyatdagina taraqqiyot barqaror bo'ladi. Chunki har qanday korxona va ishlab chiqarishning asosida, avvalo, inson va uning mehnati turadi. Inson sog'lom va xavfsiz mehnat sharoitida ishlasagina o'z vazifasini sidqidildan bajarib, oilasi, jamoasi va jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'sha oladi.

Ayniqsa, zararli va noqulay mehnat sharoiti-da ishlaydigan xodimlar salomatligini muhofa-za qilish alohida ahamiyatga ega. Bunday sha-roitda shaxsiy himoya vositalari, xavfsiz mehn-at usullari va tibbiy nazorat bilan bir qatorda davolash-profilaktika oziq-ovqati (DPOO)mu-him profilaktik choralardan biri hisoblanadi.

Navoiy kon-metallurgiya kombinatida zararli va noqulay mehnat sharoitida ishlaydigan xo-dimlarni davolash-profilaktika oziq-ovqati, sut, sharbat va ularga teng qiymatli boshqa oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash tizimi yo'l-ga qo'yilgan.

DPOOning asosiy maqsadi, zararli mehnat sharoitining inson organizmiga salbiy ta'sirini kamaytirish, xodim salomatligi va mehnat qo-biliyatini saqlash hamda kasb kasalliklarining oldini olishga ko'maklashishdir.

DPOO NIMA UCHUN KERAK VA QANDAY RATSIONLAR QO'LLANILADI?

Zararli mehnat sharoitida ishlaydigan inson organizmi ishlab chiqarishdagi kimyoviy, fizik va boshqa omillar ta'siriga duch keladi. Bun-day sharoitda to'g'ri tashkil etilgan maxsus ov-qatlanish organizmning himoya imkoniyatlarini qo'llab-quvvatlash, zararli omillarning salbiy ta'sirini kamaytirish va zarur oziq moddalar bi-lan ta'minlashga xizmat qiladi.

Muhimi, DPOOni dori vositasi yoki oddiy ovqat sifatida tushunish to'g'ri emas. U mehn-at sharoiti bilan bog'liq xavflarni kamaytirish, xodim salomatligi va mehnat qobiliyatini saq-lashga qaratilgan profilaktik sog'lomashtirish chorasidir.

DPOOning muhim jihatlardan yana biri - uning mehnat sharoitiga qarab belgilanishidir. Turli zararli ishlab chiqarish omillari-da bir xil ratsion qo'llanilmaydi. Amaldagi 0184-05-son-li SanQvaMda turli mehnat sharoitlari uchun maxsus ratsionlar nazarda tutilgan.

Jumladan, 1-sonli ratsion ionlashtiruvchi nurlanish sharoitida hamda uranning radioak-

tiv birikmalarini ishlab chiqarishda ishlovchilar uchun belgilangan bo'lib, unda organizmi zarur oqsillar, kalsiy va pektin saqlovchi mah-sulotlar bilan ta'minlashga alohida e'tibor qa-ratiladi.

2-sonli ratsion ftor birikmalari, ishqoriy me-tallar, sianli birikmalar, formalin, xlor va azot oksidlari bilan bog'liq ishlarda, 2A-sonli ratsion esa xrom va uning birikmalari bilan ishlaydi-gan xodimlar uchun mo'ljallangan.

3-sonli ratsion qo'rg'oshinning noorganik birikmalari bilan ishlovchilarga, 4-sonli ratsion nitrobirikmalar, benzol aminobirikmalari, mish-yak, fosfor, tellur va xlorlangan uglevodorod-lar bilan bog'liq ishlarga tatbiq etiladi. 5-sonli ratsion esa tetraetil qo'rg'oshin, ayrim organik fosfor birikmalari, simob, marganes va bariy birikmalari bilan ishlaydigan xodimlar uchun qo'llaniladi.

Demak, DPOOning samarasi uni shunchaki berishda emas, balki xodimning mehnat sha-roitiga mos ratsionni to'g'ri belgilash va uni belgilangan tartibda iste'mol qilishdadir.

Shu sababli xodimga berilgan DPOO aynan uning mehnat sharoiti va ishlab chiqarishdagi zararli omillarni inobatga olgan holda belgila-nadi. Uni boshqa shaxsga berish yoki almash-tirish, pul bilan qoplash, o'tgan vaqt uchun be-riish mumkin emas. Tayyor DPOO taomlarini, odatda, uyga olib ketishga ham ruxsat beril-maydi.

XODIMNING QONUNIY HUQUQI VA UNING AHAMIYATI

DPOOning ahamiyatini xodimga yetkazish-da rahbar va smena boshliqlarining o'rni beqi-yos. Ish boshlanishidan oldingi naryad, topshi-riq berish paytida xodimga mazkur ovqat nima uchun berilayotgani, uni o'z vaqtida qabul qi-lish zarurligi, boshqa shaxsga berish mumkin emasligi, maxsus ovqatlanish mehnat muhofa-zasi choralarining bir qismi ekani, shuningdek, shaxsiy himoya vositalari va xavfsiz mehnat usullari bilan birgalikda DPOO ham profilaktik ahamiyatga ega ekani sodda va tushunarli til-da tushuntirilishi lozim.

DPOOning bepul berilishi shunchaki korxo-na ichki tartibi emas, balki mehnatni muhofaza qilish sohasidagi qonunchilik talablaridan ham kelib chiqadi. O'zbekiston Respublikasining "Mehnatni muhofaza qilish to'g'risida"gi Qo-nunining 18-moddasi mehnat sharoiti noqulay ishlarda band bo'lgan xodimlarni belgilangan normalar bo'yicha sut, unga teng boshqa oziq-ovqat mahsulotlari, davolash-profilaktika oziq-ovqati, issiq sexlarda ishlovchilar uchun gaz-langan tuzli suv, maxsus kiyim-bosh, poyabzal va boshqa himoya hamda gigiyena vositalari bilan bepul ta'minlashni nazarda tutadi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublika-si Mehnat kodeksining 363-moddasida ham mehnat sharoiti noqulay ishlarda band bo'lgan xodimlarni belgilangan normalar asosida sut, DPOO, gazlangan sho'r suv, maxsus kiyim-bosh va boshqa himoya vositalari bilan bepul ta'minlash kafolati belgilangan.

RAQAMLASHTIRILGAN NAZORAT TIZIMI

Navoiy kon-metallurgiya kombinatida da-volash-profilaktika oziq-ovqatini tashkil etish, tarqatish va hisobini yuritish jarayonlarida ra-qamli tizimdan foydalanilmoqda. Jamiyatning 2026-yil 10-fevraldagi 101-sonli buyrug'i bilan noqulay mehnat sharoitida ishlovchi xodim-larga DPOO, sut (sharbat) yoki boshqa teng qiymatli oziq-ovqatlarni berishni nazorat qilish, ularning tarqatilishini hisobga olish va hisobo-tini raqamli tizimda yuritish tartibi belgilangan.

Raqamli tizimning vazifasi oddiy: kimga, qa-chon, qaysi ratsion va qanday miqdorda oziq-ovqat berilganini aniq hisobga olish. Bunda xodimning shaxsini identifikatsiya qilish quril-

malari, elektron kirish kartalari, SKUD ma'lu-motlari va ish vaqtini hisobga olish tabeli kabi ma'lumotlardan foydalanish ko'zda tutilgan.

Bu esa inson omili tufayli yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatolarni kamaytirishga xiz-mat qiladi. Tizimda ma'lumotlar kamida besh yil elektron shaklda saqlanishi, davolash-pro-filaktika oziq-ovqatidan foydalangan xodimlar soni talabnomadagi ma'lumotlar bilan solishti-rilishi va tafovutlar bo'yicha avtomatik hisobot shakllantirilishi nazarda tutilgan.

DPOOni tashkil etishda sex va uchastka rahbarlarining mas'uliyati katta. Har bir sme-na uchun talabnomada sana, bo'linma, xo-dimning ism-sharifi, tabel raqami, kasbi yoki lavozimi, belgilangan ratsion, 8 yoki 12 soatlik smena, sut yoki sharbat va ovqatlanish vaqti kabi ma'lumotlar aniq ko'rsatiladi.

Bu ma'lumotlardagi har qanday xato keyin-chalik DPOOdan haqiqatda foydalangan xo-dimlar soni bilan talabnoma o'r'tasida tafovut kelib chiqishiga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois sex va uchastka rahbarlari uchun talab-nomani to'g'ri shakllantirish xodim salomatligi va korxona mablag'larining to'g'ri sarflanishi uchun mas'uliyat hamdir.

Nizomda yana bir muhim talab bor, DPOO, sut yoki sharbat xodim zararli va noqulay mehn-at sharoitidagi ishni amalda bajargan kunlar-da, agar bunday ish smenadagi ish vaqtining kamida 50 foizini tashkil etsa, belgilangan tar-tibda beriladi.

Shu bilan birga, ta'til, xizmat safari, ishlab chiqarishdan ajralgan holda o'qish, umumiy kasallik bo'yicha vaqtincha mehnatga layoqat-sizlik, kasalxona yoki sanatoriyda davolanish, ishdan chetlashtirish kabi holatlarda DPOO uchun talabnoma berilmaydi.

Bunday aniq mezonlar hisob-kitobda shaf-folikni ta'minlash va DPOOni haqiqatda unga huquqi bo'lgan xodimga yetkazish uchun xiz-mat qiladi.

SIFAT VA NAZORAT DOIMO E'TIBORDA

DPOOning sifati va o'z vaqtida berilishi-da oshxonalar jamoalarining ham mas'uliyati katta. Ovqat tayyorlash jarayoni sanitariya-gigiyena talablariga muvofiq tashkil etilishi, belgilangan ratsionga rioya qilinishi va kunlik taomnoma tasdiqlangan o'n kunlik taxminiy ta-omnoma asosida shakllantirilishi kerak.

■ Muhokama uchun dolzarb mavzu

“MENI JARDAN QUTQAR, ONAJON...”

■ Oxiri. Boshlanishi 1-betda

gan kuni. “Hali yosh, o'tib ketadi”, degan befarqlik boshlangan kuni. Har qanday giyohvand modda inson tanasiga kirishidan oldin, imkoniyat tufayli uning hayotiga kiradi. Bu imkoniyat esa aksariyat hollarda oiladagi sukut, e'tiborsizlik va mehr tan-qisligidan paydo bo'ladi. Shuning uchun biz giyoh-vandlikning oldini olish haqida ko'proq o'ylashimiz kerak. Farzandni jardan tortib chiqarish qahramon-likdir. Ammo uning jar yoqasiga bormasligini ta'min-lash — haqiqiy ota-onalikdir.

Keling, farzandlarimizga nazoratchi emas, su-yanch bo'laylik. Ularni so'roq qilmaylik, tinglaylik. Ularni ayblamaylik, tushunaylik. Ularga faqat qoi-dalarni emas, hayotni o'rgataylik. Chunki mehr bi-lan tarbiyalangan farzand yomon yo'lga emas, ez-gulikka intiladi. Eng muhimi, hech bir farzandning lablaridan:

“Meni jardan qutqar, onajon...” degan faroyd yangramasin.

Keling, uning qo'lidan emas, qalbidan tutaylik. Shunda farzand hech qachon jar tomon yurmay-di. Hayot shunday haqiqatni ko'p bor isbotlagan: insonning eng og'ir dardi — kech qolgan pushay-monlik. Reabilitatsiya markazlarida davolanayot-gan ko'plab yoshlardan: “Eng katta orzuimg nima?” deb so'rasangiz, ular boylik, mashhurlik yoki man-sab haqida gapirmaydi. Ular birgina narsani aytadi: “Qani endi hammasini boshqatdan boshlasam?..” Ammo hayotda ortga qaytarib bo'lmaydigan ikki narsa bor: o'tgan vaqt va izhor etilmagan mehr.

Bir paytlar farzandning qo'lidan mahkam ush-lab yurgan ota-ona, ba'zan katta bo'lganidan keyin uning qalbidan qo'lini bo'shatib qo'yadi. Farzand esa aynan shu paytda eng ko'p mehrga muhtoj bo'ladi. O'smirlik — inson hayotidagi eng nozik bosqich. Bu davrda u har kuni yuzlab savollarga javob izlaydi: “Men kimman?”, “Meni kim tushuna-di?”, “Mening qadrim bormi?”. Agar bu savollarga javobni oildan topmasa, uni boshqa yerdan qidir-a-di. Afsuski, hayotda har doim ham yaxshi odamlar uchramaydi. Yomon muhit insonni asta-sekin o'z domiga tortadi. Avval qiziqish, keyin odat, so'ng qaramlik va oxirida esa inson o'zini ham, o'zligi-ni ham, oilasini ham yo'qota boshlaydi. Shuning uchun ham giyohvandlikka qarshi farzand qalbida ma'naviy immunitet yaratishdan boshlash lozim. Ma'naviy immunitet esa kitob bilan, ilm bilan, sport bilan, mehnat bilan va eng muhimi — mehr bilan shakllanadi.

Farzandningizning kiyimi eski bo'lsa, uni almash-tirish, telefoni sinsa, yangisini olish, darsdan or-qada qolsa, ustoz yordamida tengdoshlariga yetib olishi mumkin. Ammo agar uning qalbi sinsachi?.. Unda uni tiklash juda og'ir kechadi. Shuning uchun farzandingizning yuziga emas, ko'zlariga qarang, so'zlariga emas, sukutiga ham quloq tuting. Chunki

yoki farzandlarni jar yoqasiga etaklayotgan befarqlik haqida

ba'zan eng baland faryod — aytilmagan so'zlarda yashaydi. Biz farzandlarimiz uchun uy qurypmiz. Keling, ularning qalbida ham uy quraylik. Biz ularga kasb tanlashda yordam beryapmiz, keling, vijdon ham beraylik, biz ularga kelajak haqida gapirypap-miz, keling, bugunning o'zida ular bilan birga ya-shaylik. Zero, ertangi buyuk O'zbekistonni faqat zamonaviy binolar emas, balki sog'lom fikrlaydi-gan, mustahkam irodali, mehrga to'ygan farzand-lar bunyod etadi. Va ana shunda hech bir ona tun yarmida eshik tomon xavotir bilan qaramaydi. Hech bir ota “Qani endi...” deb afsus chekmaydi. Hech bir farzand ko'z yoshi bilan: “Meni jardan qutqar, onajon...” deb nola qilmaydi.

Aksincha, har bir xonadonda bitta so'z yangray-di:

“Rahmat, onajon... Rahmat, otajon... Siz menga yashashni, tanlashni, hurmat-izzatni, ilmi bo'lishni va to'g'ri yo'lidan og'ishmaslikni o'rgatdingiz.” Ana o'shanda biz nafaqat giyohvandlik ustidan, balki o'z befarqligimiz ustidan ham g'alaba qozongan bo'lamiz. Chunki millatning kelajagi tarbiya bilan, ishonch bilan, mehr bilan asraladi.

“Onajon... meni jardan qutqar”. Bu — o'z hayo-tini yo'qotish arafasiga kelib qolgan bir farzandning nidosi. Bu — kech qolgan pushaymonlikning, aytil-magan mehrning, eshitilmagan dardning va vaqtida berilmagan e'tiborning faryodi. Bunday faryod bir kunda paydo bo'lmaydi. U yillar davomida to'plan-gan sukut, yolg'izlik, tushunilmaslik va befarqlikdan tug'iladi. Har bir ota farzandning kelajagi haqida orzu qiladi. Har bir ona farzandining baxtini o'z bax-tidan ustun qo'yadi. Ularning orzusi oddiy: farzandi sog'lom bo'lsin, ilmi bo'lsin, halol mehnat qilsin, Vatanga xizmat qilsin. Ammo hayotning haqiqati shundaki, farzandni faqat moddiy jihatdan ta'min-lash uni har qanday xavfdan asray olmaydi.

Bugun dunyo miqyosida giyohvandlik eng jiddiy ijtimoiy tahdidlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Bu illat insonning sog'lig'ini, irodasini, tafakkurini, orzu-maqсадlarini ham yemirib boradi. Shuning uchun ham unga qarshi kurash butun jamiyatning vazifasi hisoblanadi.

O'zbekistonda bu masala davlat siyosati daraja-siga ko'tarilgan. Giyohvandlik va psixotrop modda-larning noqonuniy aylanmasiga qarshi kurashish, yoshlar o'r'tasida profilaktika ishlarini kuchaytirish, ta'lim muassasalarida huquqiy va ma'naviy targ'i-botni kengaytirish, mahallalarda ogohlik muhitini shakllantirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshiril-moqda. Biroq har qanday davlat siyosati oilaning o'rmini bosa olmaydi. Qonun tartib o'rnatishi, mu-taxassis davolashi, maktab bilim berishi mumkin. Ammo farzandning qalbiga mehri faqat ota-ona joylaydi. Shuning uchun ham bugungi kunda giyoh-vandlikka qarshi kurashning eng muhim fronti — bu

oiladir.

Bir lahza o'zingizga savol bering. Farzandingiz sizning oldingizga kelib dardini ayta oladimi? U xato qilsa, birinchi bo'lib sizga ishonadimi? Yoki u sizning tanbehingizdan qo'rqib, dardini boshqa-larga aytadimi? Mana shu savollarga berilgan ja-vob farzandingizning kelajagini belgilashi mumkin. Chunki giyohvandlik ba'zan yolg'izlikdan, ba'zan e'tiborsizlikdan, ba'zan tushunilmaslikdan, ba'zan esa bir og'iz mehrlı so'z yetishmaganidan boshla-nadi.

Bugun farzandlarimiz axborot asrida yashamoq-da. Ular internet orqali butun dunyo bilan muloqot qilmoqda. Afsuski, bu muhitda faqat ilm va taraqq-iyot emas, balki turli xavf-xatarlar ham mavjud. Yomon niyatli shaxslar yoshlarning ishonchini qo-zonish, turli noqonuniy ishlarga jalb qilish uchun aynan ularning qiziqishlari, hissiyotlari va tajribasiz-ligidan foydalanishga urinadi. Farzand uchun eng xavfli holat — uning o'zini yolg'iz his qilishi. Chunki yolg'iz qolgan qalbni kimdir albatta to'ldirishga ha-rakat qiladi. Agar bu bo'shliqni ota-ona mehri to'l-dirmasa, uni yomon muhit to'ldirishi mumkin. Uning kulgusi ortida yashiringan dardni anglashga hara-kat qiling. Chunki ba'zan farzand yordam so'rab baqirmaydi. U faqat jim bo'lib qoladi. Ana shu sukut esa har qanday faryoddan ham xavflihir...

Keling, bir lahza tasavvur qilaylik. O'n olti yoshli o'smir. Orzulari bisyor.Ko'zida kelajakka ishonch bor. Bir kuni do'sti unga: “Bir marta sinab ko'r. Hech narsa qilmaydi”, deydi. O'smir ikkilanadi. Uning yo-nida maslahat beradigan otasi yo'q. Uning dardini eshitadigan onasi band. Uning qalbidagi bo'shliqni esa begona odamlar to'ldirishga ulgurgan. Ana shu bir lahzalik qaror ba'zan butun umr taqdirini o'zgar-tiradi. Bir marta... Faqat bir marta... Keyin esa or-qaga qaytish oson bo'lmaydi.

Farzandingizni har kuni maktabga kuzatasiz. Uning sumkasini ko'rasiz, darsliklarini tekshirasiz. Lekin uning qalbini ham tekshirib ko'rganmisiz? Uning ko'zlaridagi g'ammi sezganmisiz? U oxir-gi marta qachon siz bilan bemalol suhbatlashdi? Qachon “Dada, mening bir muammom bor...” yoki “Ona, siz bilan maslahatlashmoqchiman...” dedi. Agar bu savollarga javob topish qiyin bo'lsa, de-mak, muammo farzandda emas, muloqotda. Psi-xologlar bir fikrni ko'p takrorlaydi: farzand tarbiyasi nazoratdan emas, ishonchdan boshlanadi. Ishonch yo'q joyda qo'rquv paydo bo'ladi, qo'rquv bor joy-da yolg'on tug'iladi, yolg'on esa insonni asta-sekin haqiqatdan uzoqlashtiradi. Giyohvandlikning eng xavfli tomoni ham shu.

U avvalo insonni o'zidan uzoqlashtiradi. Keyin oilasidan, so'ngra jamiyatdan, oxirida esa hayot-ning o'zidan. Shuning uchun giyohvandlik haqi-da gapirayotganda faqat qonun yoki jazo haqida

emas, mehr haqida ham gapirishimiz kerak. Faqat profilaktika haqida emas, tarbiya haqida ham ga-pirishimiz kerak. Faqat jinoyatchilar haqida emas, farzandlarimiz haqida ham o'ylashimiz kerak. Chunki har bir narkojinoyat ortida vayron bo'lgan bir taqdir, ezilgan bir ona yuragi, umidi so'ngan bir ota va ko'z yoshiga aylangan bir oila taqdiri turadi. Chunki giyohvandlik faqat bitta insonning hayotini yemirmaydi. U oilani parchalaydi, orzularni sindira-di, jamiyat kelajagiga soya soladi. Bora-bora esa farzand bilan ota-ona o'r'tasida ko'rinnmas devor paydo bo'ladi.

Ana shu devor ortida esa kimdir uni kuzatib tu-radi. Kim? Bir marta sinab ko'rishni taklif qiluvchi “do'st”. Oson pul va'da qiluvchi kimsa.Yoki internet orqali yoshlarni nishonga olgan giyohvandlik tar-moqlari. Ular farzandning zaif nuqtasi bilan qiziq-a-di.

Axir har qanday jar avval insonning qalbida boshlanadi... Shu bois, bugun ota-onaning farzandi bilan har kuni o'tkazadigan o'n daqiqalik samimiy suhbatı ba'zan yuzlab targ'ibot tadbirlaridan ham samarali bo'lishi mumkin.

“Bugun maktabda nima o'rganding?” degan sa-vol yaxshi. Ammo ba'zan: “Bugun seni nima xur-sand qildi?”, “Nima ranjiti?”, “Men senga qanday yordam bera olaman?” degan savollar farzand qal-biga yanada yaqinroq yo'l topadi.

Ko'pincha ota-onalar xavf belgilarini kech pay-qaydi. Chunki ularning aksariyati dastlab oddiy holatdek ko'rinadi: kayfiyatning tez-tez o'zgarishi, uyga kech qaytish, darslarga qiziqishning susayi-shi, yashirin telefon muloqotlari, yangi tanishlar, sababsiz pul so'rash yoki oiladan uzoqlashish... Al-batta, bu belgilarning har biri giyohvandlikdan dalo-lat bermaydi. Ammo ular farzand hayotida qanday-dir muammo paydo bo'lganini anglatishi mumkin. Ana shunday paytda vaziyatni tushunish va muta-xassislar bilan maslahatlashish muhim.

Farzandning xato qilishidan ham xavflirog'i — uning muammosini ota-onasidan yashirishga maj-bur bo'lishidir.

Bir farzand — bir taqdir emas, butun oilaning qismati. Giyohvandlik faqat uni iste'mol qilgan in-sonni emas, butun oilani azoblaydi. Shuning uchun ham bu illatga qarshi kurashni hammamiz olib bo-rishimiz kerak. Har bir mahallada, har bir maktabda, har bir xonadonda bitta haqiqat unutilmasligi lozim: farzand tarbiyasida kech qolingan e'tiborning o'imi ni keyin hech qanday afsus to'ldirolmaydi. Ba'zan bir lahzalik befarqlik yillab davom etadigan pushay-monlikka aylanadi. Maqola sarlavhasi — “Meni jar-dan qutqar, onajon” — tasodifiy tanlanmagan. Eng katta g'alaba — farzandni jardan tortib chiqarish emas, uning jar yoqasiga borishiga yo'l qo'ymas-likdir.

Tayyor taomlar sifati tibbiyot xodimlari tomo-nidan nazorat qilinib, belgilangan tartibda bro-keraj ishlari olib boriladi. Shuningdek, SEM, kasaba uyushmasi va mas'ul rahbarlar tomo-nidan ham nazorat amalga oshiriladi. Shu tari-qa, DPOO mahsulotlarni xarid qilishdan tortib, uni tayyorlarsh, xodimga yetkazish va iste'mol qilinishiga qadar bir necha bosqichdan o'tadi.

Bu jarayonda nazoratga ham alohida e'tibo-r qaratilgan. 2026-yil 6-martdagi 182-sonli buy-ruq bilan “NKMK” AJ bo'linmalarida umumiy ovqatlanish xizmatlarini o'rganish va DPOO berilishini doimiy monitoring qilish bo'yicha ishchi guruhlar faoliyati belgilangan. Unga ko'-ra, tarkibiy bo'linmalarda oshxonalar faoliyati muntazam o'rganilib, natijalari belgilangan tar-tibda taqdim etib boriladi.

Shuningdek, DPOOning to'g'ri berilishi, uning hisobi va hisoboti ustidan vakolatli ko-missiyalar tomonidan kamida oyida bir marta tanlab tekshiruv o'tkaziladi. Bunday tekshiruv-larga ijtimoiy mas'uliyat, kasaba uyushmasi, buxgalteriya, kadrlar, mehnatga haq to'lash, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va boshqa tegishli yo'nalishlar vakillari jalb etiladi. Tekshiruvlar DPOO xizmatlarini ko'rsatuvchi autsorsing korxona vakili ishtirokida o'tkazili-shi ham belgilangan.

DPOO bilan bir qatorda issiq sexlar va yu-qori harorat hamda issiqlik nurlanishi ta'sirida ishlaydigan xodimlarni gazlangan tuzli suv va vitaminli preparatlar bilan ta'minlash ham muhim. Chunki yuqori haroratda ishlash orga-nizmga qo'shimcha yuklama beradi.

Shu sababli ish joylariga yaqin va xavfsiz hududlarda gazlangan suv uchun saturatorlar o'rnatilishi, xodimlarni vitaminlar va osh tuzi bi-lan ta'minlash kabi choralar ham mehnat mu-hofazasining muhim qismi hisoblanadi.

Ishlab chiqarish samaradorligi qanchalik muhim bo'lmasin, uni ta'minlaydigan aso-siy kuch insondir. Inson salomatligi asralgan joydagina mehnat xavfsizligi, barqaror ishlab chiqarish va korxona taraqqiyoti uchun mus-tahkam zamin yaratiladi. Inson asralsa, meh-nat qadrlanadi, mehnat qadrlangan joyda esa taraqqiyot barqaror bo'ladi.

Begzod SAIDOV,
“Navoiy kon-metallurgiya kombinati” AJ
Korporativ ijtimoiy mas'uliyatlar bo'limi boshlig'i.

■ Xabar

Yaqinda “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” AJning Navoiy shahridagi O'quv markazida Tartibot va qo'riqlash boshqarmasi xodimlari o'r'tasida “Eng yaxshi videokuzatuv operatori” ko'rik-tanlovining yakuniy bosqichi o'tkazildi.

KO'RIK-TANLOV G'OLIBLARI ANIQLANDI

Mazkur ko'rik-tanlovning yakuniy bosqichida kombinat bo'linmalarida bo'lib o'tgan saralash bosqichlaridan muvaffaqiyatli o'tgan tajribali xo-dimlar qatnashdi. Ishtirokchilar test sinovlari va amaliy mashg'ulotlarni bajarish bo'yicha o'zaro bellashdi.

Hakamlar hay'ati tomonidan ishtirokchilarning tezkorligi, diqqat-e'tibori va nazariy tayyorgarligi baholalanib, eng yuqori natijalarni ko'rsatgan xo-dimlar aniqlandi.

Ko'rik-tanlovning yakuniy natijalariga ko'ra, “Qizilqum” kon boshqarmasi 6-gidrometallurgiya zavodi xodimi Doniyor Muhiiddinov faxrli 1-o'ringa sazovor bo'ldi. Markaziy kon boshqarmasi Oltinni uyumda eritmaga o'tkazish sexi xodimi Shamshod Jahongirov 2-o'rin hamda “Qizilqum” kon bosh-qarmasi 6-gidrometallurgiya zavodi xodimi Aliyor Turdiyev 3-o'rinni qo'lga kiritdi.

G'oliblar Navoiy kon-metallurgiya kombinati ma'muriyati va kasaba uyushmasi Kengashi to-monidan pul mukofotlari, faxriy yorliqlar, qimmat-baho sovg'alар va maxsus kubok bilan tantanali ravishda taqdirlandi.

So kabi musobaqalar kombinatning mazkur boha xodimlari o'r'tasida o'zaro amaliy tajriba al-mashish hamda ularning bilim va ko'nikmalarini yangi bosqichga olib chiqish uchun muhim aha-miyatga egadir.

O'z muxbirimiz.

JURNALISTNING QADAMI HANGOMA...

Jurnalistlar — qiziq xalq! “Bo’ri bilan jurnalistni oyog’i boqadi” derdi ustozlarimiz. Haq gap! To’g’ri, har kasbning noni qattiq. Aytaylik, shifokor bemorxonada, ustoz bilim dargohida, zavod ishchisi o’z sexida kunni kech qilib rizq topadi. Faqatgina jurnalistning mana shu “qattiq noni” esa har erda — goh dalada, goh odamlar orasida — qayerda xalqning bir muammosi yoki xursandchiligi bo’lsa, o’sha joyda. Bu qadar “bezovta”lik jurnalistikani tanlagan har kasning qismatiga bitilgan taqdir, aslida! Ammo, ana shunday qizg’in jarayonlarda qiziq hangomalar ham tez-tez uchraydi...

“HAMMASI JOYIDA!”

“Dunyo bo’ylab” kanalining zabardast jurnalisti — Navoiy zaminiga ishq baland G’ofur Baratov olis Tosh o’rmon haqida ko’rsatuv qilishni maqsad qilib, “Konchilar hayoti” gazetasi jurnalistlaridan ko’mak so’raydi. Bunday loyihalarga hamisha “labbay” deb javob berguvchi Azamat Zaripov butun mas’uliyatni bo’yniga oladi. Oldinda Navoiydan Uchquduqqacha — 320 kilometr, Uchquduqdan Mingbuloqqacha — 80 kilometr va yana Qizilqumning kunchiqar tomoniga qarab saksovluzorlar oralab tuproq yo’lda bir soatcha yurish azobi bor edi!

Dastlab Qizilqumning gavhar shahri — Uchquduqqa yetib borgan ijodiy guruh shu kuni dam olib, ertasi tong saharlab yo’lga chiqisharkan, poytaxtdan kelgan keksa jurnalist cho’lda yurishga moslashgan avtoulovga qaragancha xavotirlanib: — “Zapravka” qilinganmi? Hammasi joyidami? — deya so’raydi Azamat Zaripovdan. Qahramonimiz esa noyob tarixiy maskan — Tosh o’rmonga shu choqqacha bir necha marotaba borib kelgani uchun: — Ha, yaxshi borib kelamiz, xavotirlanmang, — deydi to’la ishonch bilan.

Mingbuloqdan o’tilgach, ovul va Tosh o’rmonning qoq o’rtasida saksovuilar oralab o’tayotgan mashinaning to’satdan birvakayiga orqa ikkala baloni yorilib ketadi! Vaziyat og’ir, qo’shimcha balon esa faqat bitta! Ustiga-ustak telefon aloqasi ham yo’q! Xayriyatki, shofyor mashinani amallab to’xtatib, har kim xavotirlangancha kabinadan tushib, vaziyatni o’rgana boshlaydi. Mehm on esa avval videokameralarga shikast yetmagani t e kshirgach, so’ng hamrohlarining aft-angoridan vaziyat og’irligini bilib: — Men sizdan “hammasi joyidami?” deb so’ragandim-ku, Azamatjon! — deya xunobi oshib so’z qotadi.

— “Balon joyidami?” deb so’ramadin-gizku, aka... — deydi yuvvosha mushukdek ko’zlari mo’ltirab Azamat Zarif...

Shu kuni xayriyatki yana bir mashina shu atrofdan o’tayotgan ekan. Yo’qsa ijodiy guruh “hammasi joyida...”, kamida bir-bir yarim kun cho’lda qolib ketishi ham mumkin edi...

CHO’PON OILASIDA JANJAL

O’zbekiston Milliy Axborot agentligining Navoiy viloyati bo’yicha fotomuxbiri Siroj Aslonov bilan Nurotaning otis ovullarini kezib, cho’pon oilalar hayotidan materiallar tayyorlayapmiz. Maqolamiz qahramonlari Qizilqum dengizi — Aydarko’l yoqalab bepoyon hududlarni egallagan chorvachilik xo’jaliklarining birida faoliyat yuritayotgan cho’pon oilalar. Otni-da sergak torttiradigan chavandoz ayollarni ana shunda ko’rganman! Ota ham, o’g’il ham, hatto xonadon bekasi-yo qizi ham birdek ot yugurtira olsa-ya! Biz uchun hayratlanarli ko’ringan bu manzara aslida cho’pon oillasining oddiy turmushi edi. Sababi ming-minglab qo’y-qo’zilar ortidan poy-piyoda yurib bo’lmaydi, bu keng dalalarni kezish uchun esa, albatta otdan yaxshi hamroh yo’q...

Chorvachilikni kolxoz davridan boshlab, so’ng O’zbekiston mustaqilligidan keyin sohada viloyatda yirik Mas’uliyati cheklangan jamiyatlardan biriga asos solgan korxona rahbaridan kerakli ma’lumotlarni birma-bir yozib olarkanman, cho’pon oilalar ro’yatini bir-bir yozayotganimda rais “falonchini eri mana bu, pistonchini xotini mana bu” deya qayta-qayta takrorlay boshladi. Yon daftarimda hammasini qayd etib bo’lganimdan so’ng ham er-xotinlar — juftliklarni qayta bir-bir sanab o’tdi. “Nega bu qadar tekshiryapsiz?”, dedim ajablanib. Raisning esa javobi qiziq bo’ldi:

— O’tgan safar ham bir guruh gazetachilar kelishgandi. Bir maqolada er-u xotinlar almashib ketibdi. Gazetani ovulimizga ko’tarib kelganimda esa cho’pon oilalarida janjal bo’lib ketdi! — dedi rahbar ho-holab kular-

kan. Men uchun ham bu yaxshi saboq bo’ldi. To’g’ri-da, jurnalist hech qachon faktlarda adashmasligi kerak!

Hartugul, o’sha maqolam gazetada chop etilganida cho’pon oilalarida janjal bo’lmagani aniq. Sababi har bir oila bilan birma-bir gaplashib, ularning hayoti bilan yaqindan tanishdim. Bu samimiyl insonlarning Qizilqum kengliklariday keng qalbi dilimni yayratdi! Do’stimning suratlari ham o’ta jonli chiqdi, har bir kartinaga uzoq-uzoq termulib turish mumkin edi!

Tahririyatga qaytganimizdan so’ng daftarimdagi qaydlar, intervyularim va rasmlarga boqqancha zavqlanib maqolani ham bir pasda yozib tugatdim. Xuddi rais qayta-qayta mendan so’raganidek, men ham yozganimni takror-takror o’qib, er-u xotinlar almashmagani shonch hosil qilgachgina materialni muharrirga topshirdim.

Balki gazetaning shu soni cho’pon oilasiga ham yetib, xonadon ahlilari shu vaqtgacha men qalamga olgan va mamnun eta bilgan qahramonlarim singari xursandchilik tuygan bo’lsa ajab emas! Jurnalstning xursandchiligi shu aslida — o’zgalarni xursand qila olgani...

BIR UMRLIK SABOQ

Jurnalist sifatidagi faoliyatimning katta bir qismi “Do’slik bayrog’i”da o’tgan bo’lsa, yana bir muhim yillar O’zbekiston jurnalistlar uyushmasi Navoiy viloyati bo’limida ustoz Yorqul Umarov bilan yelkadoshlikda o’tdi — u kishi rais, men mutaxassis — bir kabinetda o’tirib ishlash nasib etgan. Ustozdan eshitganim bir voqea va o’rganganim bir jihat sira yodimdan chiqmaydi. 2000-yillar. Yorqul aka bu paytda ham viloyatning eng nomdor jurnalistlarini jamlagan tahririyat mas’uli sifatida faoliyat yuritarkan, to’satdan viloyatga respublika rahbariyati tashrif buyuradi. Viloyat faollari bilan uchrashuvda hudud hokimlari va boshliqlarini qattiq tanqid qilgan oliy rahbar to’satdan “bu kamchiliklarni yoritadigan jurnalist yo’qmi oralaringda?”, deb so’rab qoladi. Amallab bu yig’ilishga yakka o’zi kirolgan Yorqul aka bosh rahbarning jurnalistlarga bu “najo’t”idan ruhlanib, o’rnidan “dik” etib turib, darrov o’zini tanishtirarkan, yig’ilishga ko’plab jurnalistlar kelgani, ammo eshik oldida ularni davlat maslahatchisi kiritmagani ochiq aytadi. Bundan yanada g’azablagan oliy amaldor o’z maslahatchisini viloyat ahlil oldida koyiydi. Jurnalstning esa dadilligi ikki karra oshadi! Adolat uchun kurash mana shunday ochiq-oydin bo’lishi kerak!

Ertasi kuni hamma tinchigach esa tashrif arafasida g’ala-g’ovurga to’lgan viloyat yana tin olib, hamon uchrashuvdan mast yurgan Yorqul Umarovni ko’p o’tmay imi-jimida amalidan bo’shatib ham yuborishadi. Tili achchiq rahbar kimga kerak, axir?!

Men bu voqeadan bir narsani — agar dilingga xush yoqadigan har qanday shirin gap eng oliy minbarda yangraganda ham darrov hovliqib ketmaslikni xulosa qilganman o’zimcha! Ba’zan esa buni qo’rqoqlik-mikan, deb yoqimsiz sukunatni buzishga harakat qilmoqchi ham bo’laman. Keyin “hovliqma!” deb qo’yaman o’zimga-o’zim. So’ngra hech bir amalim yo’qligi esimga tushib, yana jasoratim qo’ziydi!...

“USTOZING KIM?”

Ustoz Odil Hotam, Vafo Fayzullo va yana bir guruh ijod ahlil bilan Navoiy kon-metallurgiya kombinati xodimlari — uchquduqlik konchilar bilan adabiy uchrashuvlardan qaytgapmiz. Yo’l-yo’lakay “Konchilar hayoti” gazetasi muharriri, Navoiy jurnalistikasida ham o’zbek va ham rus tillarida mahorat bilan yoza oladigan yagona jurnalist Nizomiddin Sadriddinovning oxiri yo’q qiziq hangomalarini tinglab. U kishi to’satdan menga luqma tashlab qoldi:

— O’zi, seni ustozing kim?

Men ham hozirjavoblik bilan shunday dedim:

— Yorqul Umarov ustozim edi! U kishi vafot etib ketdi, endi siz..., — dedim baralla. Nizomiddin akaning ko’zlari katta-katta bo’lib, diliga biror noxush o’y keldimi:

— Men seni shogird deb tan olmayman! — dedi jiddiy ohangda. Hammaniz bu gapdan gurras kulib yubordik. Oradan baribir vaqtlar o’tib, Nizomiddin aka meni shogirdlikka qabul qilganini tanish-bilishlar oldida e’lon qildi.

Aslida, institutni bitirib, 2012-yilda tahririyatga qadam qo’yarkanman, bu dargohga mendan avval kelgan har kishini “ustoz” deb qabul qilganman va ularning har biridan katta yo kichik bo’lsin, qandaydir saboqlar o’rganganman. O’tgan ustozlarimizning joylarini jannatdan ato qilgan bo’lsin! Biz bilan yelkadosh ustozlarimizning esa umrlari uzoq bo’lsin! Ustozlarni doimo qadrlaylik!

“OTAXON QARIBDI-DA...”

Poytaxtda keksa muharrirlardan birining yubiley marosimida ishtirok etayotgan Azamat Zarif g’alati voqeaga duch keladi. Eng nomdor ijodkorlar-u, ulug’ siyosatchilar jamlangan davrada dastlab ustozni dab-durustdan borib tabriklashga jur’at etolmagan Azamat aka fursat poylaydi. Qarasaki, o’zi tengilar bir-bir quyuq tabriklashdan tortinayotgani yo’q. “Ustoz!” deya quchoq ochib ko’rishayotganlardan biri bilan xuddi eski tanishlaridek “Bolang yaxshimi, chaqang omomni?” deya uzundan-uzoq so’rashgan keksa ijodkor gapi yakunida “Om on bo’lg’in Shamshijon!”, deb xayrlashib ham qo’yadi. “Iya, ustoz bu shogirdini boshqa birov deb o’yladi chog’i”, yuragidan o’tkazadi Azamat Zarif. Bu nomni eshitgach, so’rashuvchining ham yuzida qandaydir o’zgarish ro’y berganini payqaydi. Keyin qariya muharrirning telefoni jiringlab, yana bir tabriklovchining tilaklarni qabul qilib olayotgan “ustoz” yana o’sha gapini takrorlaydi: “Salomat bo’l Shamshijon”. “Otaxon qaribdi-da”, deb o’ylaydi Azamat Zarif. Kim ekan o’zi bu “Shamshi”lar? Tanishlardan shu haqda so’rab bilsaki, “ustoz!” deya og’iz ko’pirtiruvchi har bir xushomadgo’y “shogird!” — Shamshijon! “Ustoz” deguvchilar qatorida o’zi ham borligi uchun bu gapdan keyin ikki karra ko’proq yubiley egasiga ro’baro’ kelishdan cho’chigan Azamat aka tadbir yakunidagina nuroniychehra jurnalist bilan duchlashadi. Otaxon:

— Iya, Azamatjon ko’rinmaysan? — deya quloqch yozib kelganidagina Azamat Zarif dilida “Xayriyat-el!” deb yuboradi va navoiyliklarning salomini hamda tabrigini yetkazadi.

Ha, keksa muharrirlarning shogirdlariga beradigan pand-u o’gillarida ham jurnalist xalqiga xos noziklik va lutf bor!

“TAHRIRIYATGA TUPURMANG!”

Jurnalistlar gapga ham, gapni qog’ozga o’rashga ham usta odamlar! “Bugungi islohotlar samarasida...” deb boshlanuvchi bejirimgina o’ralgan shirin-shirin gaplarni oldingizga qo’yishganida, ishtaha bilan ularning barini hazm qilib yuborganingizni bilmay ham qolasiz!

2005-2006-yillar, poytaxtda, jurnalistika fakultetida o’qib yurgan Otabek Aslonov va Azamat Zaripov viloyat radiosida amaliyot o’tasharkan, eng qizg’in jarayon studiyadagi to’g’ridan-to’g’ri efirlarda davom etardi. Dikt orxonimlardan biri efir vaqtida rosa “qo’g’ozga o’rab” gapini davom etarkan, studiyaning boshqa burchida o’z yumushini bajarayotgan otaxon muxbir tomog’ini qirgancha to’satdan nos tupuradi (bu paytlarda tahririyatlar ancha erkin, jurnalistlar to’pori, hatto shinavanda erkaklar har tushlikda “qittay-qittay”ni kanda qilishmas, ish ham o’z yo’sinida davom etaverardi). Efir tugashi bilan bu be’mani qiliqqa “Tahririyatga tupurmang!”, deya e’tiroz bildirgan jurnalist xonimga qariya muxbir “Qog’ozga o’rayapman, nima bo’pti?!” deb xotirjam javob berarkan, bu gapdan keyin dikt orpaning battar xunobi oshib, dildagi bor g’uborini chiqarishga chog’langan ham ediki, rejissiyor “efir vaqti” deyishi bilan, g’am-g’ussasini ichiga yutib, soxta tabassum bilan yana studiyadagi o’z o’rniga qaytdi va “qog’ozga o’ralgan gaplarni”ni davom etaverdi!...

Ha, jurnalistlarning har qadami, har qilg’ida bir hangoma bor. Kelajakda bu xotirlarni to’plab, bir kitob qilish maqsadim ham yo’q emas! Chunki hali men tanigan-bilgan — Navoiy jurnalistikasi darg’alari talaygina... Yaratgan shu kunlarga yetkazsin!

Ozod MUSTAFO,
O’zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a’zosi.

MINI-FUTBOL SPARTAKIADASI O’TKAZILDI

Kombinat ishchi-xodimlarining sog’lig’ini mustahkamlash va ularni sport bilan muntazam shug’ullanishga keng jalb etish maqsadida “So’g’diyona” Jismoniy tarbiya va sport klubi o’yingohida mini-futbol bo’yicha an’anaviy spartakiada musobaqasi bo’lib o’tdi.

Ushbu spartakiadada “Navoiy kon-metallurgiya kombinati” aksiyadorlik jamiyati va “NKMK jamg’armasi” davlat muassasasi bo’linmalarining I va II guruh jismoniy madaniyat jamoalari o’zaro kuch sinashdilar. Musobaqada “Qizilqum” kon boshqarmasi, “NKMK” AJ boshqarmasi, “NKMK jamg’armasi” DM boshqarmasi, “Sanoatelektromontaj” trest, Navoiy mashinasozlik zavodi, Tibbiy-sanitariya boshqarmasi, Ishlab chiqarishni avtomatlashtirish boshqarmasi, Markaziy moddiy-texnika boshqarmasi, Geologiya-qidiruv ekspeditsiyasi, 1-Yong’in-dan qutqarish qismi, Markaziy ilmiy-tadqiqot laboratoriyasi, Tarmoqlar va podstansiyalar sexi hamda “Farhod” madaniyat saroyi jamoalari maydonga tushib, bor mahoratlarini namoyish etdilar.

I guruh jamoalari o’rtasida qizg’in kechgan bahslar yakuniga ko’ra 1-o’rin “Qizilqum” kon boshqarmasi jamoasi, 2-o’rin “NKMK” AJ boshqarmasi jamoasiga, 3-o’rin “Sanoatelektromontaj” tresti jamoasiga na-

sib etdi. II guruh jamoalari o’rtasida 1-o’rin Navoiy mashinasozlik zavodi jamoasi, 2-o’rinni 1-YOQQ jamoasi, 3-o’rinni esa Markaziy ilmiy-tadqiqot laboratoriyasi jamoasi egalladi.

Musobaqa so’ngida g’olib va sovrindor

jamoalari spartakiada tashkilotchilari tomonidan diplom, medal va qimmatbaho esdalik sovg’alari bilan taqdirlandilar.

Dilshod NAZAROV,
“So’g’diyona” Jismoniy tarbiya va sport klubi direktori o’rinbosari.

NMZ XODIMI – XALQARO MUSOBAQA G’OLIBI

Amerika Qo’shma Shtatlarida sportning bodibilding turi bo’yicha nufuzli Olimpiya musobaqasi o’tkazildi.

Ushbu musobaqada “NKMK” AJ Navoiy mashinasozlik zavodi xodimi Shoxruxmirzo Ergashev muvaf-faqiyatli ishtirok etib, mamlakatimiz sharafigini nomusob himoya qildi. Navoiylik sportchi Sh.Ergashev 90 kilogramm vazn toifasida faxrli 1-o’rinni qo’lga kiritdi.

Navoiy xalqaro aeroportida Navoiy mashinasozlik zavodi xodimlari va kasaba uyushmasi vakillari Sh.Ergashevni tantanalil kutib olib, xalqaro sport musobaqasida qayd etgan yuksak natijasi bilan tabrikkladi hamda kelgusi faoliyatida muvaffaqiyatlar tiladi.

FAXRIYLAR – MAYDONDA

Navoiy shahridagi “So’g’diyona” sport majmuasida Navoiy kon-metallurgiya kombinati ma’muriyati hamda kasaba uyushmasi Kengashi tashabbusi bilan mini-futbol bo’yicha an’anaviy “NKMK ochiq turniri” bo’lib o’tdi.

Yurtimiz mustaqilligining shonli 35 yillik bayramiga bag’ishlangan ushbu nufuzli musobaqada sportsevar faxriylardan iborat 21 ta jamoa g’oliblik uchun maydonga tushdi. Musobaqaning geografiyasi va ko’lami yildan-yilga kengayib borayotganini alohida ta’kidlash lozim. Joriy yilgi bahslarda kombinatning Uchquduq, Zarafshon, Nurobod va Zarafobod kabi barcha bo’linmalaridan tashqari, respublikamizning boshqa viloyatlari

hamda qo’shni Tojikiston Respublikasining Xo’jand shahridan kelgan faxriy futbolchilar ham ishtirok etdilar.

Uch kun davomida qizg’in va murossasiz kechgan bahslar da faxriylar yashil maydonda haqiqiy mahorat va sportga bo’lgan cheksiz sadoqatlarini ko’rsatdi. Ular yosh jihatdan ulug’ bo’lsa-da, g’ayrat va shijoatda yoshlarga o’rnak bo’lib har bir uchrashuvda muxlislarga hayajonli daqiqalarni taqdim

etishdi.

Final bahsi “Bolajon” oromgohi o’yingohida bo’lib o’tdi. Hal qiluvchi uchrashuvda “Qizilqum” jamoasi Jizzax viloyati vakillari bilan kuch sinashdi. Asosiy vaqtda hisob ochilmagan bo’lsa, penaltilar seriyasida Jizzax jamoasi ustun kelib, turnir g’olibligini qo’lga kiritdi.

Uchinchi o’rin uchun kechgan bahsda esa Andijon jamoasi Tojikistonning Xo’jand jamoasini 6:5 hisobida mag’lub etdi. Musobaqa g’oliblarini kombinat kasaba uyushmasi Kengashi raisi I. Rahmatov hamda “NKMK jamg’armasi” DM direktori A. Bozorovlar taqdirladilar. Ular o’z so’zlarida kombinat tizimida sog’lom turmush tarzini targ’ib qilish, sport faxriylarini e’zozlash va ularni qo’llab-quvvatlash doimiy e’tiborda ekanini ta’kidladilar.

Yakuniy natijalarga ko’ra g’olib va sovrindor jamoalarga, shuningdek, “Eng yaxshi darvozabon”, “Eng yaxshi himoyachi” va “Eng yoshi ulug’ futbolchi” kabi qator nominatsiyalarni qo’lga kiritgan faxriy sportchilarga tashkilotchilar tomonidan diplom, kubok va qimmatbaho esdalik sovg’alari topshirildi.

Sanjar QURBONOV,

■ Savol bering, javob beramiz

KOMMUNAL TO’LOV UCHUN KOMPENSATSIYA QAYSI PENSIONERLARGA BERILADI?

- Pensionerlarga kommunal to’lov bo’yicha kompensatsiya pul to’lovlari to’lab berilar ekan. U kimlar (qaysi toifa pensionerlar)ga to’lab beriladi?

D.BOBOMURODOV,

Markaziy kon boshqarmasi xodimi, Zarafshon shahri.

- O’zbekiston Respublikasi Prezidentining tegishli farmonlari hamda amaldagi normativ-huquqiy hujjatlarga muvofiq, ayrim imtiyozli toifadagi fuqarolarga uy-joy-kommunal xizmatlari uchun har oylik kompensatsiya pul to’lovlari to’lab beriladi. Bu to’lovlar pensiyani hisoblashning bazaviy miqdori (PHBM) foizlari hisobida belgilangan bo’lib, quyidagi toifadagi fuqarolarga tayinlanadi: PHBMning 45 foizi miqdorida oylik kompensatsiya oluvchilar: - 1941–1945-yillardagi urush oqibatida nogironligi bo’lgan shaxslar va urush qatnashchilariga tenglashtirilgan shaxslar; - O’zgalar parvarishiga muhtoj bo’lgan yolg’iz pensiya yoki nafaqa oluvchilar; - Sovet Ittifoqi Qahramonlari, Sotsialistik Mehnat Qahramonlari va “Slava” (“Shon-sharaf”) ordenining uchala darajasi bilan mukofotlangan shaxslar; - Fashist konslagerlarining sobiq voyaga yetmagan mahbuslari; - Leningrad shahri qamali (blokadas) davrida ishlagan fuqarolar; - Ko’rish qobiliyati bo’yicha I guruh nogironligi bo’lgan shaxslar; - Chernobil AES halokati oqibatidan jabrlangan fuqarolar;

- Yadro poligonlari va boshqa radiatsiya-yadro obyektlarida harbiy xizmatni o’tagan pensiya yoshidagi shaxslar. - Shuningdek, PHBMning 50 foizi miqdorida pensiya olayotgan 1941–1945-yillardagi urushda bevosita ishtirok etgan (nogironlar va qatnashchilar); - PHBMning 25 foizi miqdorida pensiya oladigan Ikkinchi jahon urushi davridagi mehnat fronti qatnashchilari. Bugungi kunda ushbu tizim to’liq raqamlashtirilgan bo’lib, kompensatsiya pul to’lovlari ushbu imtiyozga ega bo’lgan fuqarolarning pensiya yoki nafaqa olishidan, shuningdek, ularning ishlashi yoki ishlamasligidan qat’i nazar avtomatik ravishda (proaktiv shaklda) tayinlanadi. Elektron baza fuqaroning yuqoridagi toifalardan biriga mansubligini aniqlashi bilan inson omilisiz to’lov belgilanadi va har oylik pensiya (nafaqa) pullari bilan birga yashash manziliga yetkaziladi yoki bank kartasiga o’tkazib beriladi.

Savolga “NKMK” AJ yetakchi yuriskonsulti G’ulom BURANBAYEV javob berdi.

